

Europa desperta del somni

Els resultats de les eleccions europees han estat una gerra d'aigua freda per al procés d'integració de la Unió. El gran projecte de l'ampliació no il·lusiona ni els qui hi entren ni els qui hi són, i fins i tot creixen els qui ni en volen sentir a parlar. El xoc mena a l'aturada, i alhora a la urgència de buscar un nou impuls.

El resultat de les eleccions europees celebrades del 10 al 13 de juny ha estat com un mal despertar en el moment que el somni semblava més dolç. Perquè així es va anunciar l'ampliació de 15 a 25 estats, com el gran moment d'Europa, l'hora de treure pit al món i de mostrar-se condescendents amb deu nous països que semblaven capaços de qualsevol cosa per entrar al club dels escollits de la UE.

Fins fa poc, a la Unió, totes li ponien, però ja abans de les eleccions es veia com s'acostaven els núvols. I la tempesta ha acabat essent preocupant: abstenció important, càstig als actuals governants, *ergo* els que actualment construeixen Europa, i augment considerable de les diverses variants d'euroescèptics.

L'abstenció de fet ha estat la gran guanyadora d'aquests comicis, amb el 54,5%. Les institucions europees han intentat fer passar la caparra usant la xifra de participació i desglossant-la entre veterans i nouvinguts, per poder dir que l'alarma no és tal entre els primers, ja que el 49% de participació assolit enguany és molt similar al 49,8% de 1999. I que on hi ha el problema és en els deu nous països de la UE, que han tingut una participació del 26,4%. De fet, és cert que això ha de preocupar, ja que són països que entren per primer cop a la UE i aparentment la integració semblava que fos la culminació de l'alliberament del jou soviètic que havien patit la majoria. Però no ha estat així.

Hi ha països en què la participació és mínima: Eslovàquia (16,66%), Polònia (20,42%), Eslovènia (26,89%) i Txèquia (27,9%). La Comissió Europea va sortir al pas del drama amb un comunicat que reconeixia que el problema era seriós, però alhora destacava que, dels nous paï-

sos, quatre se salvaven del desastre: dos amb aprovat just, Lituània (48,2%) i Letònia (41,23%), i dos més amb un excel·lent, Malta (82,37%) i Xipre (71,19%). Val a dir, però, que aquests dos darrers no saltaven d'alegria especialment enguany: el primer acostuma a tenir una alta participació en tots els comicis que fa, i el segon té el detall de fer obligatori el vot.

Les raons que s'han apuntat aquests dies des de diferents àmbits per analitzar la baixa participació, especialment entre els països de l'èxblock soviètic, són diverses. Hi ha qui opina que en aquests països hi ha hagut manca de compromís amb el projecte europeista, que els interessava més estar a l'OTAN que no pas a la UE, que hi ha hagut manca de comunicació, que tot el que els soni a Unió, per semblança amb l'URSS, encara els provoca calfreds... A la República Txeca, per exemple, l'actual cap d'estat, membre del partit en l'oposició però vencedor en les europees, Vaclav Klaus, va dir la setmana passada que si la majoria de txecs no tenen interès a Europa és perquè "el debat sobre la UE ha estat insuficient i els veritables problemes eren tabús a Txèquia, com en tots els altres països de la Unió".

A més del desinterès, hi ha els recels per una cosa que ha costat tant de guanyar fins fa ben poc, com recordava la setmana passada el filòsof alemany Jürgen Habermas al diari italià *Corriere della Sera*: "Els nous membres estan orgullosos de la seva nova sobirania, reconquerida fa poc, i reforçaran l'aliança dels països que són escèptics envers una unió més forta, com el Regne Unit o els països escandinaus."

Davant d'aquesta situació de manca d'interès per la globalitat, la Comissió

UNIO EUROPEA

La nit del pasat 13 de juny va ser trista al Parlament europeu, a Estrasburg per culpa de l'abstenció.

El 20 de juliol s'oficialitzarà la seva composició i es veurà si es decanta per construir un model veritablement comunitari o no passa de ser una institució intergovernamental.

Amb tot, de la mateixa manera que la "vella" Europa ha perdut, també ho ha fet la "nova" Europa, ja que Tony Blair al Regne Unit i Silvio Berlusconi a Itàlia han patit revessos considerables. En tots dos casos s'ha esgrimit la guerra de l'Iraq per explicar-ho, però no és l'única causa de les seves derrotes.

En el cas britànic, el protagonisme l'ha tingut el partit que vol treure el Regne Unit de la UE, l'UKIP, de l'antic xouman televisiu Robert Kilroy-Silk. L'UKIP ha obtingut un 20% dels sufragis i 18 euroescons, quan el 1999 només en tenia 3. És la primera vegada que els euroescèptics guanyen en unes eleccions nacionals o europees, és a dir que conservadors, UKIP i verds obtenen més vots que laboristes i liberals-demòcrates junts.

També han crescut les opcions euroescèptiques a Suècia, Letònia i Polònia, entre altres països. Fins i tot la Comissió Europea ha destacat la preocupació que suposa el fet que ara més que mai hi hagi al Parlament europeu diputats contraris a la integració. Tot i això, redueix la seva importància a un 10% d'euroescons.

Recels diferents. I és que no tots els qui es titllen d'euroescèptics són iguals. Hi ha els qui radicalment no volen saber res de la UE, com l'UKIP, i que s'acostumen a aplegar-se en el grup de l'Europa de les Democràcies i les Diferències (EDD); després hi ha els defensors a ultrança de l'estat-nació, que deixen per a la UE el mínim indispensable, aquests s'ajunten en el grup de l'Europa de les Nacions (UEN) —és el cas per exemple dels irlandesos del Fiana Fail, de Bertie Ahern—. A més, també hi ha un tercer col·lectiu, aquest sense una adscripció clara a cap grup, que són els "anticorrupció", els qui fiscalitzen fins al darrer euro de la UE i consideren aquesta tasca prioritària. És el cas, per exemple, de l'exsocialista austríac Hans-Peter Martin. O també dels dos diputats holandesos del grup Europa Transparent: Paul van Buitenen i Els de Groen. Van Buitenen va ser alt funcionari de la UE i un dels qui va destapar la corrupció a la Comissió que presidia Jacques Delors.

Un altre aspecte destacat del nou Parlament és la reculada dels ultradretans austríacs de Jorg Haider. Però també la cres-

cuda dels ultradretans flamencs del Vlaams Block, que ha passat del 4,68% al 14,07%.

En el mateix país, però molt distanciats ideològicament, els independentistes flamencs d'esquerra han perdut els dos eurodiputats que tenien. Aquests acostumaven a anar al subgrup parlamentari de l'Aliança Lliure Europea (ALE), on sí que hi haurà el representant d'ERC, el del PNB, el del BNG (si finalment es confirma), el del gal·lès del Plaid Cymru, els dos escocesos del Partit Nacionalista Escocès, i el representant dels russos a Letònia. Aquest subgrup forma grup parlamentari amb els Verds, que amb una lleugera crescuda compensen la baixada de l'ALE. En el subgrup dels Verds hi haurà el barceloní Raül Romeva, d'ICV, i el valencià David Hammerstein, d'Els Verds.

Un parlament dretà, o no. Ara caldrà veure què passa amb els grups majoritaris, els socialistes i els populars. Si és cert que pacten els càrrecs principals o si es confirma que d'una escissió dels populars neix un nou grup europeu, que acaba fent girar la balança del poder cap

a l'esquerra. L'impulsor d'aquest nou bloc parlamentari europeu és el líder de la UDF francesa, François Bayrou, que la setmana passada va anunciar la seva intenció de formar un grup a partir del Partit Demòcrata Europeu. Aquest partit voldria atreure els eurodiputats més centristes i europeistes que ara hi ha al PPE i que estan incòmodes amb la deriva molt conservadora i intergovernamental que ha pres. En aquest grup també hi hauria la Margarida de Francesco Rutelli i els liberals belgues i polonesos. Si aquest nou grup aconsegueix aliar-se amb l'actual grup parlamentari liberal (on hi ha Ignasi Guardans, de CDC), podrien aplegar entre 70 i 90 eurodiputats. El principal problema d'aquesta aliança és en el grau del liberalisme, ja que en qüestions econòmiques, els segons (sobretot anglesos i danesos), en són molt. Amb l'operació, però, Bayrou també busca tenir presència pública al seu país després dels bons resultats francesos (11 escons) i poder aspirar així amb més garanties a enfrontar-se a la UMP de Chirac en les legislatives i presidencials del 2007.

Qui ha aplaudit la iniciativa del nou grup, tot i que des de la distància ideològica, és l'eurodiputat verd Daniel Cohn-Bendit, que ja ha demanat als socialistes que no facin grans coalicions amb els populars i que aprofitin la creació d'aquest nou grup liberal-centrista. La proposta de Cohn-Bendit és que els socialistes aprofitin l'escissió al PPE i aconsegueixin la majoria a la cambra amb els liberals i que es reparteixin la presidència del Parlament europeu entre el socialista francès Michel Rocard i el liberal polonès Bronislaw Geremek.

La batalla final. El 20 de juliol és quan s'oficialitzarà la composició del Parlament europeu i quins grups parlamentaris es creen (cal un mínim de dinou eurodiputats de cinc estats membres diferents). A partir d'aquí, i de la tria de la presidència, es veurà cap a on es decanta i el pes que suposa en relació al poder dels governs de cada estat. Aquest resultat final serà molt important. "Estem en el punt -diu un alt funcionari europeu- que cal decidir si volem construir un model veritablement comunitari o ens que-

Una dona hongaresa, acompanyada dels seus dos fills, exerceix el seu dret al vot en les darreres eleccions europees, les primeres en què ho feien vint-i-cinc estats.

dem com ara en un concepte intergovernamental de la UE. Cap de les dues línies ha guanyat la guerra, però ens acostem a la batalla final."

En el grup dels més federalistes hi ha França, Alemanya, Luxemburg, Bèlgica, Espanya i Finlàndia; i en el dels més intergovernamentals hi haurà Regne Unit, Dinamarca, Suècia, Polònia i bona part de la resta dels deu nous nats. Del xoc de les dues concepcions és probable que en surti un equilibri que acabi desembocant en l'Europa de les diverses velocitats, les anomenades cooperacions reforçades. Una manera de desbloquejar el conflicte, tot i fer-lo més complicat. Fet i fet, les velocitats diferents ja existeixen ara, per exemple els acords de Schengen només valen en onze estats i l'euro només circula en dotze.

Entre tot aquest marasme, una anècdota, que en el seu context no ho és tant, és el resultat obtingut pels irlandesos del Sinn Féin. Han aconseguit dos euroescons, un al nord de l'illa i l'altre al sud. Com a formació europeista té tots els punts, ja que és el primer partit que es

presenta com a tal en dos estats diferents, sense cap mena de coalició i amb uns mateixos dirigents, i obté representació. En el seu cas l'alegria és doble, ja que a Irlanda confirmen la tendència a l'alça i a l'Ulster han aconseguit que tots els unionistes no facin majoria per primer cop.

Els dos eurodiputats del Sinn Féin es quedaran en el grup dels no inscrits, en un barrija-barreja nombrós però poc efectiu en el joc polític europeu. En els propers dies veurem qui es queda relament el timó de l'eurocambra, i si això endarrereix la integració i referma els qui volen fer d'Europa una fortalesa inexpugnable. De moment sembla que la primera lliçió ja se l'han après els caps d'estat i de Govern, i després del desencís general de la participació en els recents comicis s'han deixat de romanços i s'han apressat a enllestir el projecte definitiu de la Constitució europea. Un text teòricament cridat a ser el més important per recuperar la il·lusió europeista. Caldria veure-ho.

Oriol Cortacans